

Min morfars morder

Viljen til tilgivelse Af Peter Skov-Jakobsen

Det er ikke nogen helt almindelig film. Man følger Søren Fauli i processen mod tilgivelsen af Søren Kam, en af de nazister der myrdede hans morfar, redaktør Carl Henrik Clemmensen, i 1943. Kam har spøgt i familiens liv – han har været der som den unævnelige, men aldeles nærværende. Faulis mor, Mona Clemmensen, var tretten da hendes far blev myrdet. Hun fik det ikke at vide da det skete; men krigsafslutningen bragte den frygtelige sandhed for hendes øjne. Siden har mordet huseret i Monas liv som det drama der hele tiden truede med at ødelægge hende. Det var et tabu i hjemmet. En tikkende bombe.

Man følger Søren Fauli i hans samtaler med sin mor. Det er fine samtaler at være med til. De er ligeså besværlige som rigtige samtaler er. Der er brud. De er ikke nødvendigvis sammenhængende; men de er ærlige. Der er stor ærlighed og kærlighed mellem dem. Mona tåler ikke at høre Kams navn. Hun afskyr ham og synes at hun har en ret til det. Søren vil opløse dette had. Han kan ikke leve med den knude. Kam sidder i hans mor som en tornebusk. Søren Fauli opsøger Kam. Han vil forsøge at nå det menneske med tilgivelse og tager derfor til Tyskland. Han er skånsom over for sin mor; men lader sig ikke forstyrre i sit forehavende.

Mødet med Kam er kort; men vigtigt. Fauli trygler Søren Kam om at måtte komme til at tale med ham og det lader sig gøre efter ihærdige forsøg og en chokoladegave. Den ældre mand med alt det på samvittigheden tager imod Fauli i gadedøren, og der falder nogle vigtige ord.

Mest gribende finder jeg den sidste del af filmen hvor Fauli refererer mødet for sin mor. Man kan se hvordan beretningen skærer gennem hendes ansigt og efterlader små trækninger. Men hun ser ham – bevæges over hans undskyldning og beder sin søn om at gentage at hans vigtigste ønske var at blive anerkendt af Kam – at blive set, for dermed er familien blevet set. Mona forstår hans synspunkt. Det er tydeligt at synet af Kam i samtale med hendes søn slår fliser af hendes vrede. Hun hævder til sidst ikke at være vred mere.

I et smukt brev til Søren Fauli gør Mona rede for hendes væmmelse ved at se ham, hendes søn, trygle Kam om at åbne døren, se ham være så venlig over for hendes fars morder, og hun erklærer at hun ikke kan tilgive; men hun er sin søn inderlig taknemmelig for at han ikke vil bære anklagen videre til næste generation.

Det er en mærkelig film. Man følger en samtale og ser nogle mennesker der spiller sig selv. Men man kommer med derind hvor meninger brydes og holdninger ændres. Den er smuk i sin enkelhed; fascinerende i samtalen, hudløs ærlig og til at blive klog af. Usentimental og dog bevægende. En smuk skildring af en vilje til tilgivelse. En fantastisk forståelse af tilgivelsens radikalitet. Men først og fremmest en smuk skildring af moderen og en stor respekt for hendes liv og synspunkt.

Om Kam er der vel kun at sige, som moderen siger: Han er en gammel julenisse. Han gjorde noget frygteligt i en alder af 21 og har betalt med at være ligegyldig, nærmest latterlig. Man bekræftes endnu engang i at onskaben er inderlig banal (men det gør den ikke mindre hæslig).

Filmfakta

Danmark 2004 - instr. og manus: Søren Fauli - medv.: Søren Fauli, Mona Clemmensen, Søren Kam - 61 min. - Dansk biografpremiere 19/11 2004 - Udlejning: SF - Till. f. alle, frarådes børn u. 7 år

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=4690>

<http://lakjer.dk/mikkel/morfarsmorder.shtml>